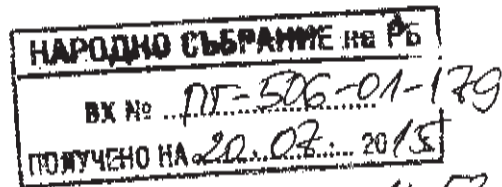

Българска Асоциация Биопродукти

До Председателя
на Комисия по земеделието и храните
към Народно събрание на Република България
г-н Румен Димитров Христов

Относно: Проект за изменение и допълнение на ЗСПЗЗ.

Уважаеми, г-н Председател,

Изказваме притесненията си относно предложени проект на ЗИД на ЗСПЗЗ, по-конкретно в частта му за реда на прекратяване на договори за наем на мери, пасища и ливади, сключени преди 24.02.2015г.

Преди всичко изразяваме подкрепа за идеята пасища, мери и ливади да се отдават преимуществено на фермери, отглеждащи пасищни животни. В същото време смятаме, че по начина, по който са предложени текстовете, особено текста на § 11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ, изменението на закона ще засегне множество дребни и средни животновъди, които добросъвестно са наели пасища при действащите към момента условия и отглеждат пасищни животни в рамките на действащия тогава Национален стандарт 4.1, а именно - покритие на ползваните постоянно затревени площи с 0,15 ЖЕ на хектар. Точно такава е действащото и в момента изискване на нормативната база /чл. 9 ал. 2 от Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания/.

Трябва да отбележим, че посочените в чл. 37и, ал. 4, пасища мери и ливади за разпределение - 1 ха / ЖЕ за земи до 8 категория и 2 ха / ЖЕ за земи от 8 до 10-та категория, са напълно недостатъчни за отглеждане на пасищни животни. Тези текстове вероятно са написани при хипотезата за недостиг на постоянно затревени площи за всички животновъди в отделни землища. В същото време има много землища, в които пасищата са напълно достатъчни за местните животновъди при условията за покритие с 0,15 же/ха. Ето защо считаме за нецелесъобразно в тези случаи да се прекратяват сключени договори със животновъди, които вече са почистили наетите от тях пасища, ползват ги по предназначение и са ги привели в съответствие с изискванията за допустимост за подпомагане.

Има много случаи, в които животновъдите са наели пасища в съседни землища на това, в което е регистриран животновъдният им обект /в някои случаи при недостиг на пасища в съответното землище, в други - поради факта, че животните им действително са на паша в съседни землища/. По начинът, по който е разписан § 11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ, тези договори също трябва да бъдат прекратени, а животновъдите - принудени да кандидатстват за разпределение на други пасища, след като вече са почистили и разработили ползваните до момента затревени площи.

Като цяло текстовете на законопроекта са разписани при хипотезата на

Българска Асоциация Биопродукти

недобросъвестност и за ползватели, които не отглеждат животни. В действителност освен такива ползватели има множество дребни и средни животновъди /в това число и биоживотновъди/, които са наели толкова пасища, колкото са действително необходими за отглежданите от тях животни. Те отговарят на условията за допустимост за кандидатстване за подпомагане. Много от тях са започнали биологична сертификация на ползваните от тях пасища или са поели други агроекологични ангажименти върху тези площи. Те нямат възможност да увеличат шесткратно броя на отглежданите от тях животни /такава е разликата между изискванията на чл. 37и и Стандарт 4.1, респ. чл.9 ал.2 на Наредба 5 от 2009 г./, а дори да го направят - ползваните пасища няма да са достатъчни за изхранване на животните. Нека да припомним, че по някои мерки има и изисквания за максимална гъстота на животните /направление ВПС по м.10 "Агроекология и климат", както и Планове за управление на националните паркове/.

При прилагане на така разписаните предложения за изменение на закона, ще пострадат голяма част дребни фермери - животновъди, а на заложените изисквания в толкова кратък срок ще могат да отговорят само малка група едри собственици на животновъдни обекти с десетки хиляди глави животни, които в повечето случаи се отглеждат на ясла, а не пасищно, но формално ще отговарят на условията за получаване на стотици хиляди декари постоянно затревени площи. Това още повече ще изостри неравнопоставеността между едрите животновъди /диктуващи от друга страна и ниските цени на млякото, което се изтъква като мотив за промяна на закона и подкрепа на животновъдите/ и дребните фермери, отглеждащи животни. Смятаме, че подобен начин на разписване и прилагане на закона не е в съответствие с обявената политика за развитие на животновъдния сектор в България и ще има изключително неблагоприятни последици за дребното и месодайното животновъдство в планинските райони.

Предлагаме измененията на ЗСПЗЗ да се направят след ясен и представен на заинтересованите страни анализ на състоянието на сключените до момента договори за общински и държавни пасища, мери и ливади - каква част от тях се ползват от неживотновъди, каква част се ползват от животновъди и при какво покритие с ЖЕ, каква част са заявени по мярка 214 - отделните направления, м.11 "Биологично земеделие" и м. 10 "Агроекология и климат", какви ще са последствията при поети ангажименти и започната биологична сертификация на пасищата.

Предлагаме в случаите, в които пасищата и ливадите са заявени като биологични, да не се прекратяват сключените договори. Предлагаме договорите да се прекратяват или изменят в случай, че броят на отглежданите пасищни животни не съответства на изискванията на нормативната уредба за допустимост - 0,15 же/ха, и това да се извършва в землища, в които има подадени молби за разпределение на пасища, мери и ливади, и които на са могли да бъдат удовлетворени с постоянно затревени площи, попадащи в допустимия за подпомагане слой.

Обръщаме още веднъж внимание, че не е редно да се променя нормативната уредба със задна дата и да се анулират договорни отношения единствено изхождайки от хипотезата за недобросъвестност. Нека се има предвид, че в множество случаи става дума за коректни ползватели, които са вложили много средства и усилия за почистване на пасищата, за презатревяване, за наторяване, за биологична сертификация, и няма

никаква причина те да бъдат наказвани.

Следва да се отбележи, че така предложените изменения на ЗСПЗЗ и в частност §11 от ПЗР противоречат на изрични разпоредби на българското законодателство, правото на ЕС и Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи /КЗПЧОС/. На първо място, разпоредбата има автоматичен характер и не отчита различните положения, в които могат да се намират земеделските производители /ЗП/. Съгласно постоянната съдебна практика на ЕСПЧ всяка държава следва да прилага различно третиране на лица, които се намират в различни ситуации /Решение Thlimmenos от 6 април 2000 г./, в противен случай е налице дискриминация, която е забранена на основание чл. 14 от КЗПЧОС. Тоест, еднаквото третиране на ЗП, без да се направи например разграничение между тези земеделци, които са поели 5 годишен ангажименти и тези, които не са го направили е равнозначно на дискриминация. По този начин няма да бъде спазен и принципа на прозрачност и изискването за липса на дискриминация заложи в съображение 4 и 7 на Регламент (ЕС) № 1306/2013.

Не е предвидено изключение от правилото в случай на непреодолима сила и извънредни обстоятелства. Съгласно чл. 4, ал. 1 от ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 640/2014 НА КОМИСИЯТА от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие, „По отношение на директните плащания, ако бенефициерът не е бил в състояние да спази критериите за допустимост или други задължения в резултат на непреодолима сила или извънредни обстоятелства, той запазва правото си на помощ по отношение на отговарящите на условията за допустимост площ или брой животни по време на настъпването на непреодолимата сила или извънредните обстоятелства”. Предложените промени в закона не отчитат това обстоятелство и на практика ще накажат ЗП дори в тази ситуация. В случай на непреодолима сила или извънредни обстоятелства заявителите няма да могат да подновят договорите си ако нямат нужния брой животни, съответно няма да отговарят на критериите за отпускане на финансова помощ, което е в нарушение на горепосочената разпоредба.

Проектът на §11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ поради автоматичния си характер, не отчита изискванията на чл. 7 от ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 807/2014 НА КОМИСИЯТА от 11 март 2014 година за допълнение на някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за въвеждане на преходни разпоредби. Съгласно тази разпоредба, ангажиментите за екстензификация на животновъдството, които са поети съгласно мярката за агроекология и климат, посочена в член 28 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, следва да отговарят на определени условия, като изискването цялата пасищна площ на стопанството да се управлява и поддържа така, че да се избягва както свръхпасашата, така и недостатъчната паша; гъстотата на животните се определя, като се отчита броят на всички пасищни животни, които се отглеждат в стопанството, или, когато е поет ангажимент за ограничаване на излужването на почвата, се отчита броят на животните,

които се отглеждат в стопанството и за които се отнася въпросния ангажимент. Следователно, ако ЗП е поел ангажимент за ограничаване на излужването на почвата, като за това е предвиден определен брой животни, с промените в закона няма да бъде в състояние да го спази при по-малко от 1 же/ха, което от своя страна води до противоречие на закона с горепосочения регламент. Не е предвидено по какъв начин ще бъде спазена разпоредбата на ал. 2 на същата норма относно ангажиментите за отглеждане на местни породи, застрашени от изчезване в животновъдството, или за съхраняване на застрашени от генетична ерозия растителни генетични ресурси, които са поети съгласно мярката за агроекология и климат, посочена в член 28 от Регламент (ЕС) № 1305/2013.

Предложените промени в закона по никакъв начин не отчитат дали ще бъдат спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 1305/2013 за развитието на микропредприятията и малките и средните предприятия (МСП), за които ще е много трудно да спазят изискванията на закона за 1 же/хе, при действащо в момента законодателство предвиждащо изискване за 0,15 же/ха. В съображение 18 от Преамбюла на Регламента е определено, че: *„МСП формират гръбника на икономиката в селските райони на Съюза. развитието на стопанства и неселскостопански предприятия следва да е насочено към насърчаване на заетостта и разкриване на качествени работни места в селските райони, запазването на съществуващите работни места, намаляването на сезонните колебания в заетостта, развитието на неселскостопанските сектори извън селското стопанство и преработката на селскостопански продукти и хранително-вкусовата промишленост*”. Така предложените промени ще поставят малките и средни предприятия в ситуация на несигурност, които например няма да знаят дали поради природни бедствия няма да имат недостиг на животни, съответно няма да могат да спазят критерия за 1 же/ха, и по този начин договорите им ще бъдат прекратени.

Проектът на §11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ няма по никакъв начин да насърчи установяването на младите земеделски стопани, тъй като изисква по-голям начален капитал за започване на дейност, което отново е в разрез с горепосочения Регламент (ЕС) № 1305/2013. развитието на младите земеделски стопани е един от основните приоритети на ЕС. В съображение 17 от Преамбюла на същия Регламент ясно е посочено, че: *„С цел да се предоставят решения за проблемите на младите земеделски стопани, свързани с достъпа до земя, държавите членки могат също да предлагат това подпомагане в съчетание с други форми на подкрепа, например чрез използването на финансови инструменти*” /в тази насока виж и чл. 19 от Регламента/. От съображението се вижда, че не само държавите следва да предоставят решения на проблемите със земя на младите земеделски стопани, но трябва да предвидят и други форми на подкрепа. Прекратяване на договори на такива земеделски не само не е никаква форма на подкрепа, но напротив ще има за резултат тяхното фалиране и увеличаване на безработицата сред тях.

В съображение 23 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 е предвидено, че чрез плащания по програмите на ЕС следва да се насърчава биологичното земеделие и хуманното отношение към животните. Това трябва да става с увеличаване на полезните взаимодействия при биологичното разнообразие, генерираните от мярката за биологично

Българска Асоциация Биопродукти

земеделие ползи, колективните договори или сътрудничеството между земеделските стопани чрез обхващането на по-големи съседни райони. С предложените промени на закона, това няма да бъде възможно в случай на двама ЗП прилагащи биологично земеделие, от които единият ще отговаря на изискванията на закона /ще има нужния брой же/ха/, а другият не.

Следва да бъде отчетено и изискването на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1307/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета, и в частност разпоредбата на чл. 4, пар. 1, буква в, ii) и iii), която позволява постоянно затревените площи да се поддържат чрез паша или чрез обработване, което може да бъде например косене. Тоест, приложимото европейско законодателство предвижда възможност за поддържане на постоянно затревени площи чрез косене, от лица, които не разполагат с животни. Проектът на §11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ противоречи на цитираната разпоредба, която има директно приложение в националното законодателство. Не само това, но регламентите на ЕС имат превес над националните закони и в случай на противоречие, следва да бъде приложен регламентът без да е необходимо да бъде променяна или отменяна националната норма /Решение на Съда на ЕС Costa срещу Enel от 15 юли 1964 г./ . Тоест, дори проектозакона да бъде приет, той рискува да остане един „мъртъв“ текст, тъй като в случай на противоречие съдилищата са длъжни да приложат европейското законодателство.

Също така, не трябва да се забравя, че съгласно чл. 14, ал. 3 от Закона за нормативните актове **не може** да се дава обратна сила на разпоредби, които предвиждат санкции, освен ако те са по-леки от отменените, което с проекта на §11 от ПЗР на ЗИД на ЗСПЗЗ няма да бъде спазено.

Това са една малка част от несъответствия между проектозакона и националното законодателство, КЗПЧОС и правото на ЕС, което означава риск за България за налагане на санкции от ЕС, множество дела за дискриминация поради неотчитането на различните ситуации на ЗП, преюдициални запитвания до Съда на ЕС, дела за нанесени вреди и т.н. Поради риска от дискриминация считаме, че следва да се направи запитване до Комисия за защита от дискриминация, която съгласно чл. 47, т. 8 от Закона за защита от дискриминация дава становища по проекти на нормативни актове за съответствието им със законодателството за предотвратяване на дискриминацията, както и препоръки за приемане, отменяне, изменение и допълнение на нормативни актове, което е належащо с оглед на предложените промени на ЗСПЗЗ.

Албена Сим

АБ: